

# ZPŮSOB INFORMOVÁNÍ O MIGRAČNÍ KRIZI NA PROGRAMU TELEVIZE BARRANDOV

24. 8. 2015 – 13. 9. 2015

---

## Usnesení přijaté dne 15. prosince 2015

– Rada pro rozhlasové a televizní vysílání se seznámila s analýzou informování o uprchlické krizi ve zpravodajství programu Televize Barrandov provozovatele Barrandov Televizní Studio a.s. v období od 24. srpna do 13. září 2015.

## ÚVOD

Současná uprchlická krize v Evropě je již několik měsíců jednoznačně dominantním mediálním tématem. Není pochyb o tom, že média o současných událostech nejen informují a komentují je, ale současně je i ovlivňují. Většina české společnosti totiž nemá s uprchlíky bezprostřední, každodenní zkušenost, její představy o tom, kdo jsou uprchlíci a jaké dopady může mít jejich příchod do Evropy, potažmo České republiky, tak média významným způsobem formují.

Z toho důvodu Rada na svém 16. zasedání rozhodla, že Úřad Rady zpracuje rozsáhlý monitoring televizního a rozhlasového vysílání v souvislosti s uprchlickou krizí. Konkrétně Rada stanovila, že monitoringu budou podrobeny celoplošně vysílané programy (**ČT1 a ČT24, Nova, Prima, Televize Barrandov, Český rozhlas – Radiožurnál, Rádio Impuls a Frekvence 1**), a to v náhodně vybraném období **od 24. srpna 2015 do 13. září 2015**.

### Zadání cílů monitoringu

Základním cílem monitoringu je zjistit, zda v průběhu informování o uprchlické krizi nedošlo ze strany médií k porušení zákona o vysílání, a to jak na úrovni jednotlivých mediálních obsahů (příspěvek, reportáž, diskusní pořad apod.), tak na úrovni širšího úseku vysílání jako informačního celku.

Pozornost je zaměřena zejména na možná pochybení proti těmto zákonným ustanovením:

- **§ 31 odst. 3 – porušení zásad objektivit a vyváženosti**

V rámci vyhodnocování naplnění § 31 odst. 3 zákona č. 231/2001 Sb. se soustředíme na to, jakým způsobem média shromažďují, zpracovávají, třídí a šíří informace a jak se to projevuje ve finální podobě mediálních obsahů. V analýze budeme primárně vycházet z takového pojetí žurnalistické objektivit, které akcentuje jak poskytování dostatečně širokého spektra názorů na mediovanou problematiku, tak poskytování rovnocenného prostoru zastáncům jednotlivých názorových proudů.

Objektivitu v tomto kontextu interpretujeme jako rutinní novinářskou praxi, která umožňuje odrážet skutečnost zveřejňováním všech relevantních, fakticky správných a nezkreslených (tj. úplných) informací, jež musí být komunikovány tak, aby byla jasně oddělena fakta od názorů (komentářů).

Vycházíme z toho, že podmínkou objektivního referování o sociálních jevech je dodržení faktičnosti (pravdivosti, informativnosti, relevance) a nestrannosti, která je sycena kategoriemi vyváženosti a neutrality.

- **§ 32 odst. 1 písm. c) – podněcování k nenávisti z důvodu rasy, barvy pleti, víry a náboženství či příslušnosti k národnostní nebo etnické menšině**
- **§ 32 odst. 1 písm. i) – utvrzování stereotypních předsudků týkajících se etnických, náboženských nebo rasových menšin**
- **§ 32 odst. 1 písm. b) – povinnost zajistit, aby vysílané pořady nepropagovaly válku nebo nelíčily krutá nebo jinak nelidská jednání takovým způsobem, který je jejich zlehčováním, omlouváním nebo schvalováním.**
- **§ 32 odst. 1 písm. f) – povinnost bezdůvodně nezobrazovat osoby umírající nebo vystavené těžkému tělesnému nebo duševnímu utrpení způsobem snižujícím lidskou důstojnost.**

Druhým úkolem monitoringu je zjistit, jaký **mediální obraz** událostí spojených s uprchlickou krizí jednotlivá média vytvářejí. Přičemž je logické, že tento analytický úkol se do značné míry překrývá s vyhodnocováním objektivity a vyváženosti dle požadavků § 31 odst. 3 zákona o vysílání. Analýza bude zkoumat, jak média pojednávají události rámuji. Mediální rámce vytvářejí podmínky a determinují formy interpretace obsahu příjemci obsahu. Jinými slovy, prostřednictvím mediálních rámců mohou média předkládat divákům a posluchačům již předdefinované závěry. Příjemce je směřován k určitému konkrétnímu chápání a hodnocení sdělované informace. Volbou rámce je možné stejné události a skutečnosti reprezentovat zcela odlišným způsobem. Záleží na médiu, jaká fakta, postoje, souvislosti či hodnoty zvýznamní, zamlčí, nebo znehodnotí a tím dosáhne určitého, zamýšleného vyznění.

Monitoring by měl odhalit, jakým způsobem česká média s tématem pracují a zda v určitých ohledech nesehlávají. Měl by zjistit, zda média k tématu přistupují koncepčně se snahou

poskytovat komplexní informační a analytický servis, či zda je jejich přístup při informování spíše nahodilý, neuvědomělý, reflektující jen momentální závažnost (či mediální atraktivitu) aktuálních událostí. Analytické výstupy by měly rovněž zhodnotit, zda při informování o uprchlické krizi nelze vysledovat určité manipulativní aspekty či rysy předpojatosti.

**Monitoring by měl konkrétně zodpovědět následující otázky:**

- a) Jaký prostor v rámci zpravodajství a publicistiky sledovaná média v daném období věnovala otázkám uprchlické krize?
- b) Nakolik proaktivní byl přístup média pro získávání materiálu a pro zajištění pestrosti a relevance zdrojů? Měla média své reportéry v terénu? (Míněno zejména v Řecku, v Maďarsku, v Německu a také v záchytných pobytových místech pro uprchlíky v rámci ČR?) Poskytovala média vyjádření široké škály relevantních názorů expertů na různé problematiky, které s uprchlickou krizí souvisejí? (politologové; experti na problematiku zemí, odkud uprchlíci přicházejí; sociologové; demografové; experti na náboženskou problematiku; historikové) Poskytovala média názory politiků z celého politického spektra v ČR? Poskytovala média vyjádření evropských (i mimoevropských) politiků? Poskytovala média vyjádření lidskoprávních organizací a organizací zabývajících se na různé úrovni migrací? Poskytovala média vyjádření církví? Poskytovala média vyjádření veřejnosti? Poskytovala média vyjádření samotných uprchlíků? Byla práce se zdroji transparentní? Byly informace adekvátně ověřovány?
- c) Nejsou některá témata, která přímo či nepřímo s tématem souvisejí, přehlížena nebo marginalizována? Nejsou naopak určitá relevantní fakta či postoje médiu upřednostňovány? Dostávají diváci a posluchači dostatek informací nejen o aktuálních událostech, ale rovněž o jejich příčinách a souvislostech? Jsou problémy spojené s uprchlickou krizí nahlíženy rovněž z hlediska budoucího vývoje a jeho důsledků politických, ekonomických, demografických, sociálních ale třeba i zdravotních? Jsou analýzám podrobována zjištění o společenských náladách, ať již proti či pro-uprchlických? Zkoumají média příčiny v ČR převažujících odmítavých postojů vůči uprchlíkům? Zkoumají média příčiny a souvislosti odlišných postojů v rámci evropských zemí (západní Evropa x postkomunistická Evropa; problémy multikulturních společností x konzervatismus

etnicky a národnostně homogenních společností; soucit s trpícími a ochota pomáhat x odůvodněné obavy z masového a nezvládnutelného přílivu uprchlíků).

- d) Jaké specifické prostředky média při informování užívají? Jak pracují se symboly? Věnují pozornost i konkrétním lidským příběhům uprchlíků (jako kontrast k masovému charakteru migrace)? Nemají tendenci přenášet informování od věcné roviny do emocionální).

## Metodika výzkumu

Základní soubor výzkumu tvoří všechny zpravodajské a publicistické příspěvky týkající se jakýmkoli způsobem uprchlické krize, včetně navazující agendy jako např. dění v Sýrii, činnost Islámského státu apod., které byly odvysílány ve sledovaných pořadech v období od 24. srpna 2015 do 13. září 2015.

K dosažení cílů výzkumu a zodpovězení výše zmíněných otázek jsme aplikovali kombinaci kvantitativní obsahové analýzy a kvalitativní textuální analýzy.

Jako základní analytickou jednotku jsme zvolili příspěvek, který tematizoval „uprchlickou krizi“ (navazující agendu). Příspěvek jsme vymezili jako stopu, která je oddělena zvukově i vizuálně od předcházejícího a následujícího příspěvku.

V první fázi výzkumu jsme příspěvky kvantifikovali pomocí obsahové analýzy. Výše uvedené otázky jsme operacionalizovali tak, aby zvolené indikátory umožnily „měřit“ objektivitu a vyváženost příspěvků. Na úrovni jednoho příspěvku jsme sledovali např. jeho důležitost v rámci relace, témata a rámce příspěvku, zmínky vztahující se k uprchlické krizi a uprchlíkům, informační zdroje či způsob reprezentace uprchlíků. V další fázi analýzy jsme data podrobili kvalitativnímu posouzení.

## Monitoring zpravodajství televizního programu Televize Barrandov

Televizní program Televize Barrandov zařazoval v monitorovaném období do vysílání jedinou zpravodajskou relaci, a to přibližně půlhodinový pořad Naše zprávy vysílaný každý den od 18:30 hodin.

Celkem bylo v monitorovaném období odvysíláno 312 příspěvků, z nichž se pouze 34 nějakým způsobem dotýkalo migrační krize, tj. přibližně 10 %. Tabulka 1 poskytuje přehled analyzovaných příspěvků. Názvy příspěvků pocházejí z titulků, kterými byly opatřeny ve vysílání (pokud označeny nebyly, pocházejí názvy z databáze Newton media).

Tabulka 1

Číslo	Název	Stopáž	Role migrační krize v příspěvku
24. 8. 2015			
1	Barbarské ničení památek	0:01:48	Související téma
25.8.2015			
2	Smrt plyšového medvěda	0:02:04	Související téma
27.8.2015			
3	Rychtářovy mříže	0:01:55	Vedlejší téma
4	Až padesát mrtvých uprchlíků v dodávce	0:00:28	Hlavní téma
5	Tábor v Heidenau	0:01:50	Hlavní téma
28.8.2015			
6	Nákladák smrti	0:02:02	Hlavní téma
7	Rady pro uprchlíky	0:01:58	Hlavní téma
30.8.2015			
8	Kdo byl berlínský žhář	0:01:39	Hlavní téma
9	Imigrantské pochoutky	0:01:54	Hlavní téma
31.8.2015			
10	Člen liberecké KDU-ČSL schvaloval smrt imigrantů	00:01:52	Hlavní téma
1.9.2015			
11	Vlak plný uprchlíků	0:02:07	Hlavní téma

12	Uprchlickou vlnu dali do pohybu především bojovníci Islámského státu	0:00:23	Související téma
2.9.2015			
13	Cesta uprchlíka	0:02:33	Hlavní téma
14	V kůži uprchlíka	0:02:11	Hlavní téma
15	Uprchlík v motoru	0:00:07	Hlavní téma
3.9.2015			
16	Migranti vzali útokem budapešťské nádraží	0:00:26	Hlavní téma
17	Přísnější bezpečnostní opatření	0:02:03	Vedlejší téma
18	Fotky, z kterých mrazí	0:02:00	Vedlejší téma
4.9.2015			
19	Smrt místo nového života	0:02:17	Hlavní téma
20	Uprchlíci napadli ochranku	0:02:00	Hlavní téma
21	Stovky uprchlíků vyrazily z Budapešti pěšky do Maďarska	0:00:26	Hlavní téma
5.9.2015			
22	Fotka utopeného chlapečka na břehu turecké pláže se stala symbolem utrpení	0:00:40	Hlavní téma
23	Velký pochod	0:02:01	Hlavní téma
24	Hledají mír i přátelství	0:02:21	Hlavní téma
6.9.2015			
25	Zachránila ho psí kojná	0:01:35	Vedlejší téma
26	Pála pod kůží	0:02:03	Vedlejší téma
9.9.2015			
27	Lidská bestie	0:01:26	Hlavní téma
28	Kde budou bydlet	0:01:04	Hlavní téma
10.9.2015			
29	Propagandisté Islámského státu přišli s novou metodou	0:00:23	Související téma
11.9.2015			
30	Jak se bráníme?	0:02:12	Vedlejší téma
31	Uprchlíci hned za hranicí	0:02:05	Hlavní téma
32	Frajer dne	0:00:59	Vedlejší téma
13.9.2015			

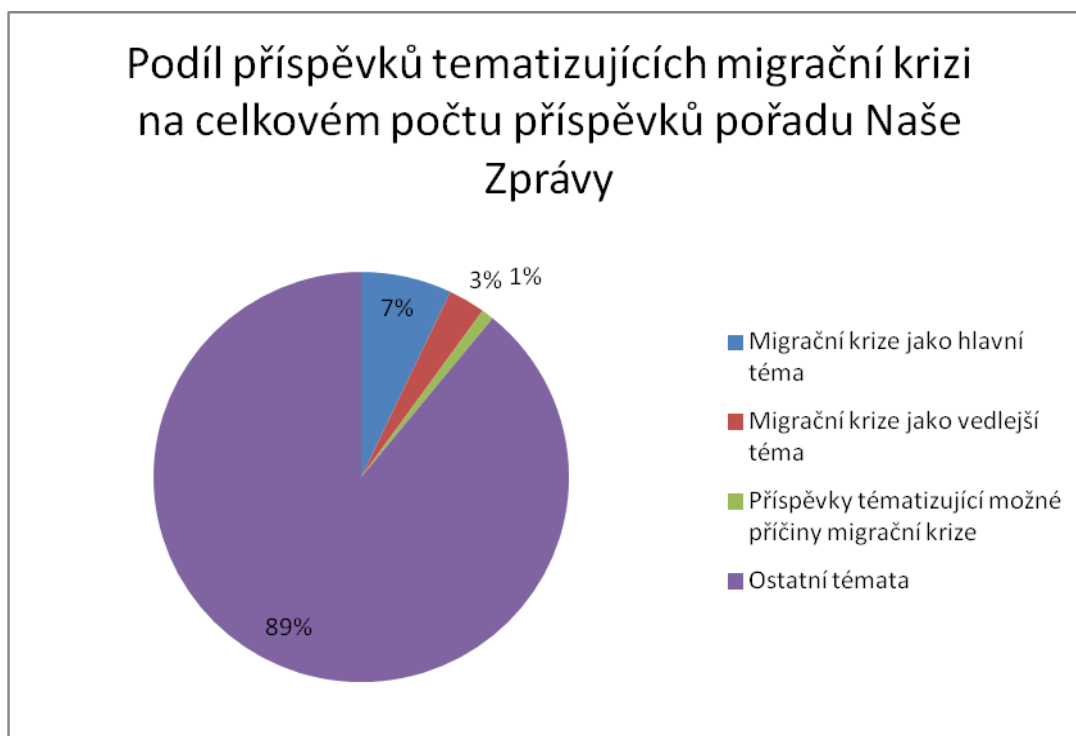
33	Maďarsko hlásí rekordní počty uprchlíků	0:01:06	Hlavní téma
34	Klavír místo zbraně	0:01:48	Vedlejší téma

Následuje upřesnění počtu příspěvků tematizujících migrační krizi a jejich podílu na celkovém počtu a stopáži příspěvků odvysílaných v rámci pořadu Naše Zprávy.

Tabulka 2

téma	Podíl příspěvků tematizujících migrační krizi na celkovém počtu příspěvků pořadu Naše Zprávy
Migrační krize jako hlavní téma	22
Migrační krize jako vedlejší téma	8
Příspěvky tematizující možné příčiny migrační krize	4
Ostatní témata	278

Graf 1

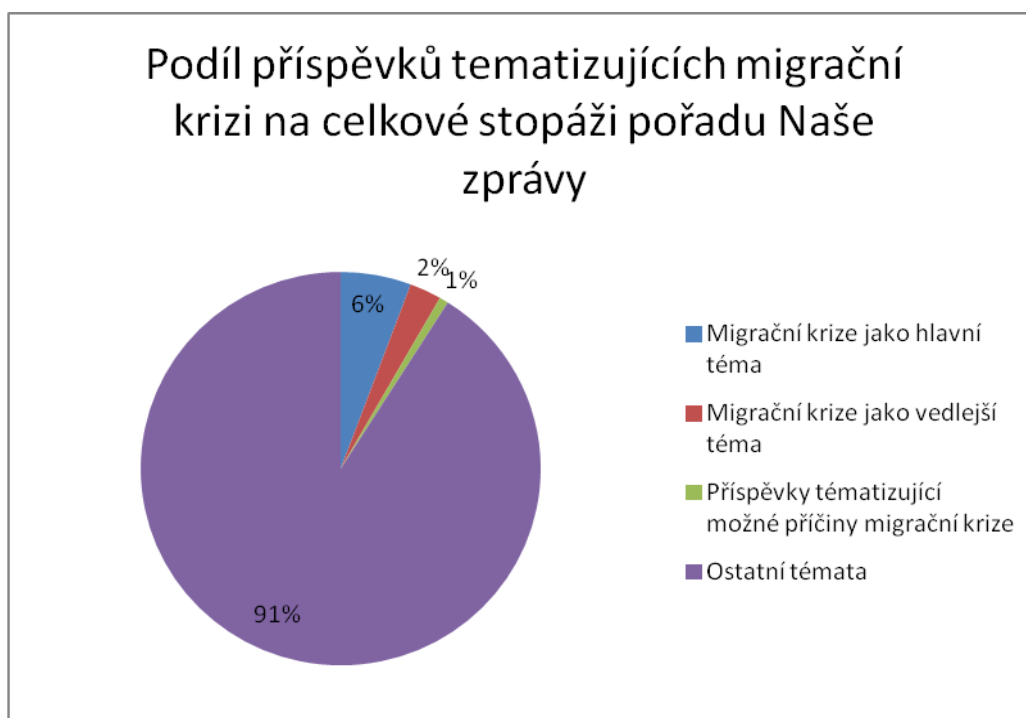


Tabulka 3

	Podíl příspěvků tematizujících migrační krizi na celkové stopáži pořadu Naše zprávy
Migrační krize jako hlavní téma	0:33:08
Migrační krize jako vedlejší téma	0:14:58
Příspěvky tematizující možné příčiny migrační krize	0:04:15
Ostatní témata	8:49:52

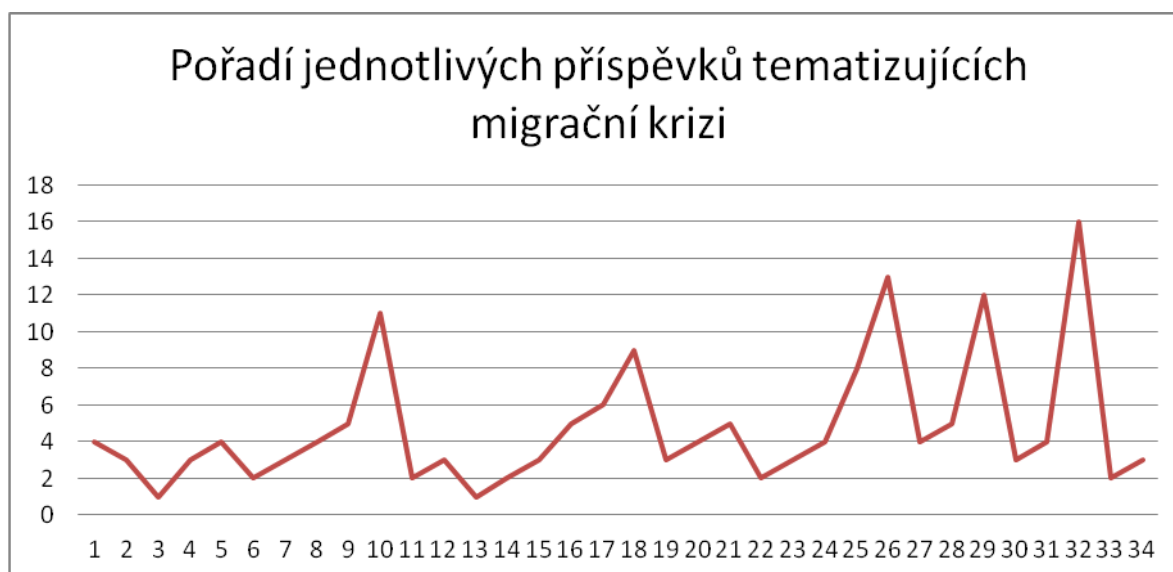


Graf 2



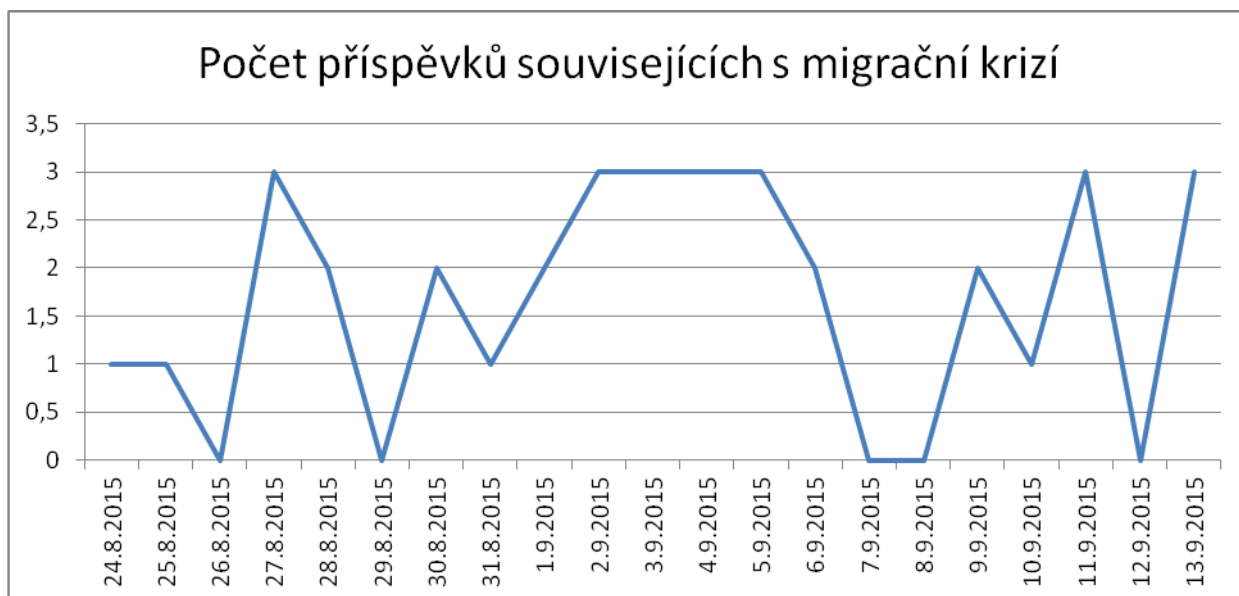
Lze tedy konstatovat, že migrační krize nepředstavovala ve zpravodajství Televize Barrandov ve sledovaném období nijak zásadně převažující téma. S tím souvisí i skutečnost, že při průměrném počtu 15 příspěvků na jednu relaci byl příspěvek týkající se migrační krize zařazován průměrně až jako 5. v pořadí, přičemž headlinem bylo opatřeno 12 z nich (při celkovém počtu 34). Reportáž související s migrační krizí byla pouze v jednom případě příspěvkem, který otevíral relaci. V pěti případech se jednalo o druhou, v devíti pak třetí zprávu (nezřídka pak ve stejném vydání pořadu).

Graf 3

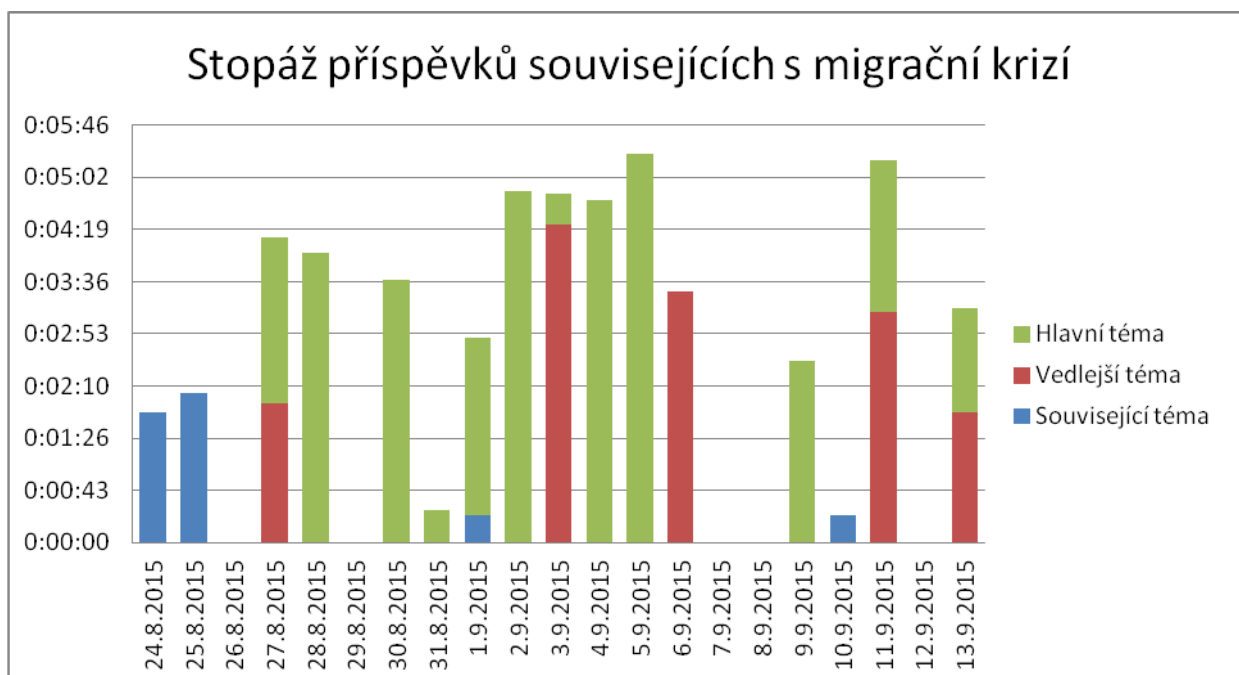


Daný pořad se ve sledovaném období navíc věnoval problematice migrační krize poměrně nerovnoměrně. V prvních třech sledovaných dnech nebyl odvysílán žádný příspěvek, který by se explicitně týkal migrační krize (zařazeny byly pouze dva příspěvky, které tematizovaly působení organizace Islámský stát). Situace se do značné míry změnila s nálezem mrtvých migrantů v nákladním voze odstaveném na rakouské dálnici 27. 8. 2015. I po té se však vyskytlo několik dnů, kdy nebyl příspěvek obsahující sledované téma do zpravodajství zařazen.

Graf 4



Graf 5



Vzhledem ke krátkému monitorovanému období lze z hlediska množství a stopáže odvysílaných příspěvků těžko vyvozovat nějaké obecné závěry. Je však vhodné zmínit, že první odvysílaný příspěvek týkající se explicitně migrační krize byl odvysílán v souvislosti s nalezením mrtvých migrantů v nákladním voze (čtvrtý monitorovaný den), přičemž následně se až na výjimky objevovaly tyto příspěvky poměrně pravidelně (vrchol z hlediska stopáže pak zaznamenaly 5. 9., od té doby stopáž i množství příspěvků zpracovávajících migrační krizi zejména jako hlavní téma opět ztelně poklesly).

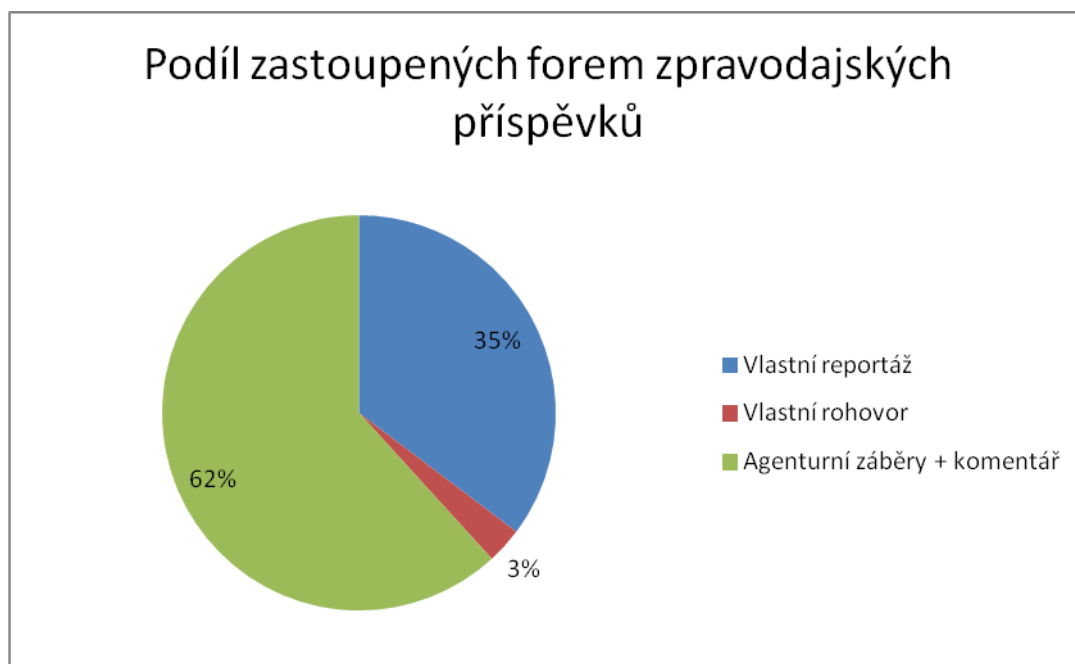
## Forma zpravodajských příspěvků

Z dat vyplývá, že vlastní reportáže (a rozhovor) tvořily přibližně polovinu času věnovaného ve zpravodajství otázkám nějak souvisejícím s migrací, resp. migrační krizí. Dané příspěvky však měly delší průměrnou stopáž, z čehož plyne jejich nižší početní zastoupení. Vlastní reportáže jsou méně příspěvky, v nichž získává informace reportér přímo v terénu.

Tabulka 4

	Podíl zastoupených forem zpravodajských příspěvků
Vlastní reportáž	12
Vlastní rozhovor	1
Agenturní záběry + komentář	21

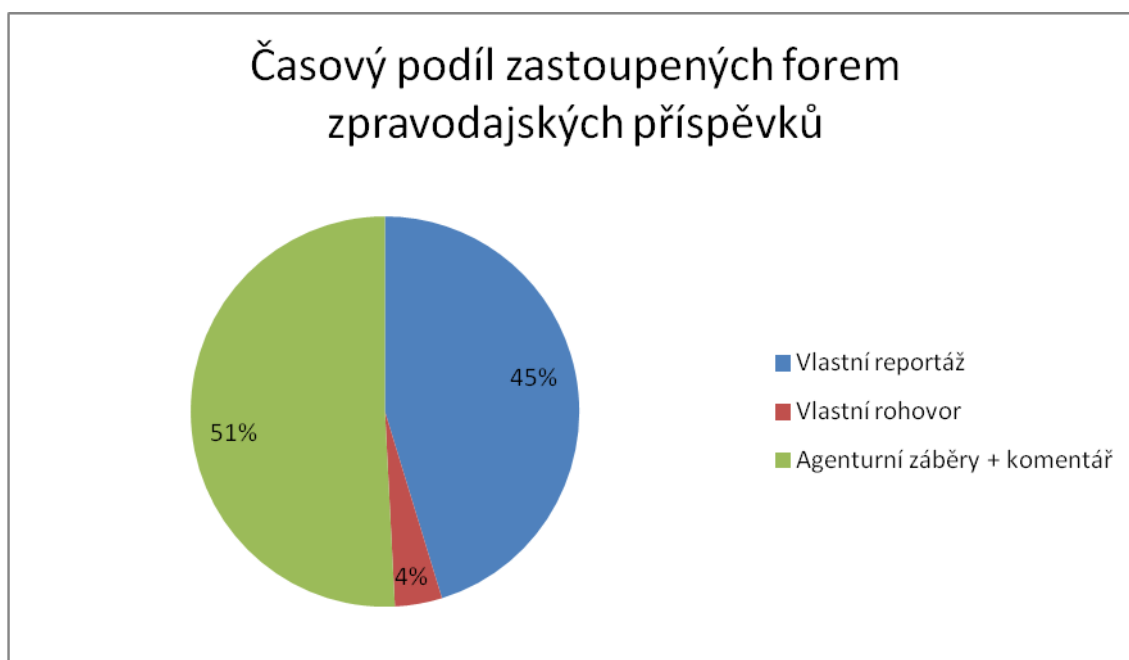
Graf 6



Tabulka 5

	Časový podíl zastoupených forem zpravodajských příspěvků
Vlastní reportáž	0:23:42
Vlastní rozhovor	0:02:03
Agenturní záběry + komentář	0:26:36

Graf 7

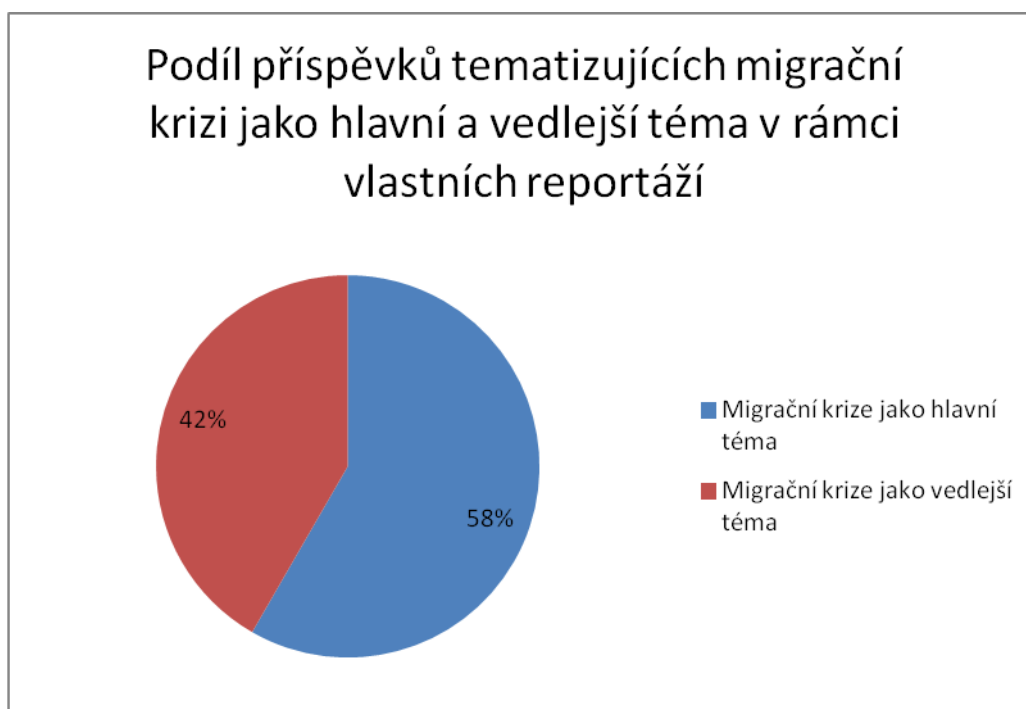


Je však nutné dodat, že v případě vlastních reportáží (a rozhovoru) týkajících se nějakým způsobem migrantské krize tvoří téměř polovinu příspěvky, v nichž není samotná migrantská krize hlavním tématem (z hlediska stopáže je podíl jen nepatrně nižší).

Tabulka 6

	Podíl příspěvků tematizujících migrační krizi jako hlavní a vedlejší téma v rámci vlastních reportáží
Migrační krize jako hlavní téma	7
Migrační krize jako vedlejší téma	5

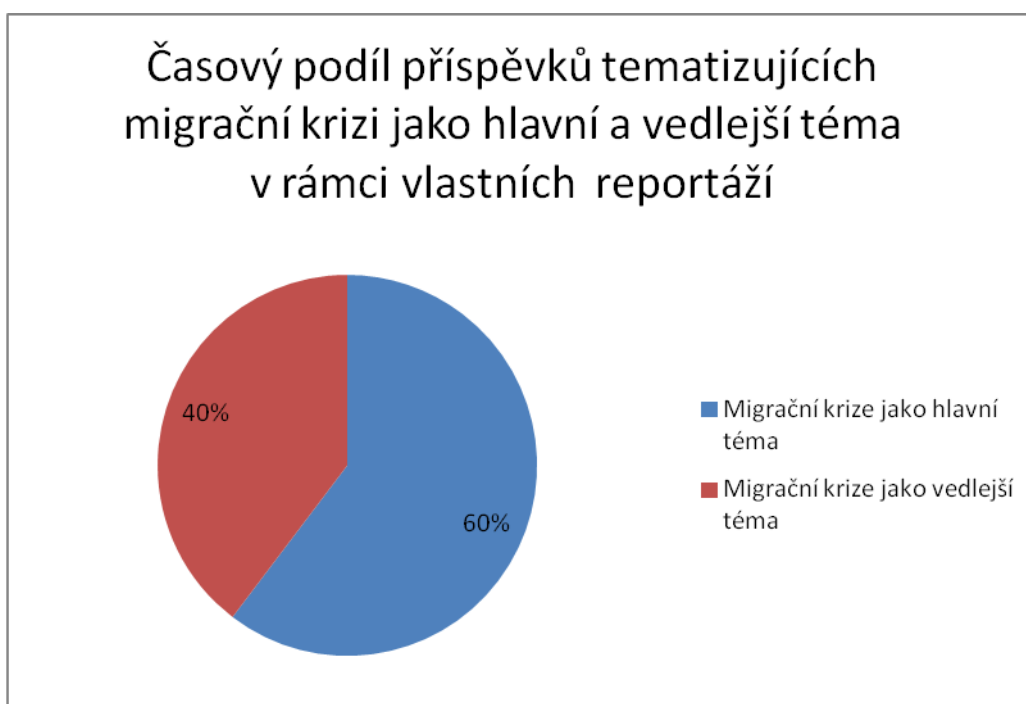
Graf 8



Tabulka 6

Časový podíl příspěvků tematizujících migrační krizi jako hlavní a vedlejší téma v rámci vlastních reportáží	
Migrační krize jako hlavní téma	15:32
Migrační krize jako vedlejší téma	10:13

Graf 9

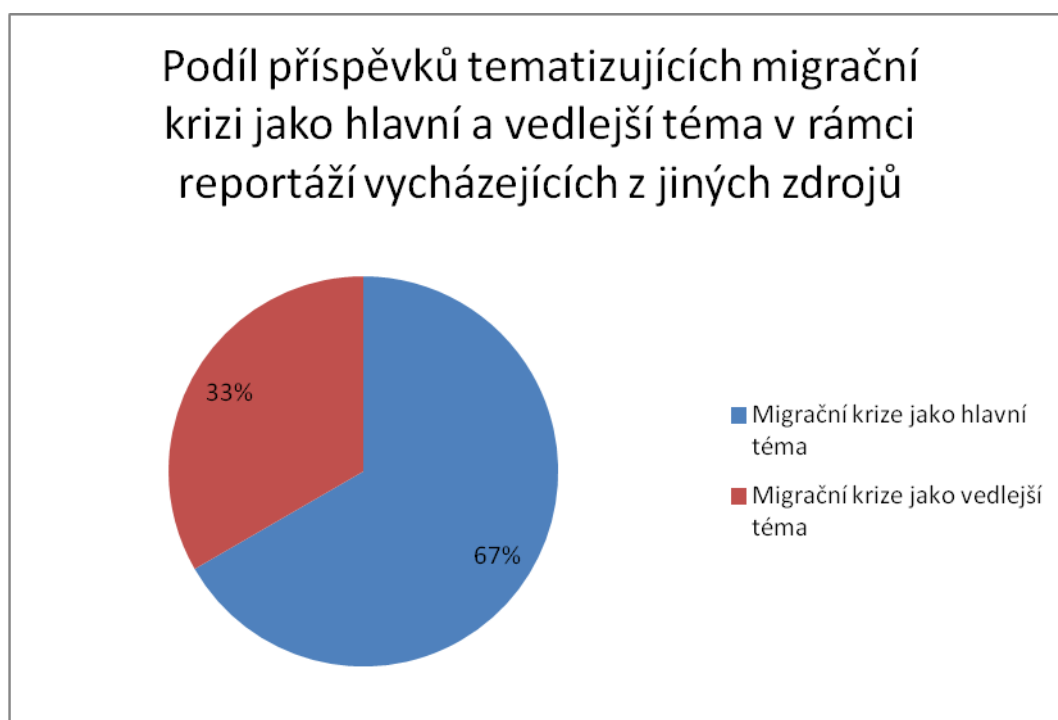


V případě příspěvků vycházejících z agenturních zdrojů je podíl příspěvků majících migrační krizi jako vedlejší téma (či migrační krizi vůbec explicitně nezmiňují a zabývají se tématy, které mohou být příčinami migrace) signifikantně nižší.

Tabulka 7

Podíl příspěvků tematizujících migrační krizi jako hlavní a vedlejší téma v rámci reportáží vycházejících z jiných zdrojů	
Migrační krize jako hlavní téma	14
Migrační krize jako vedlejší téma	7

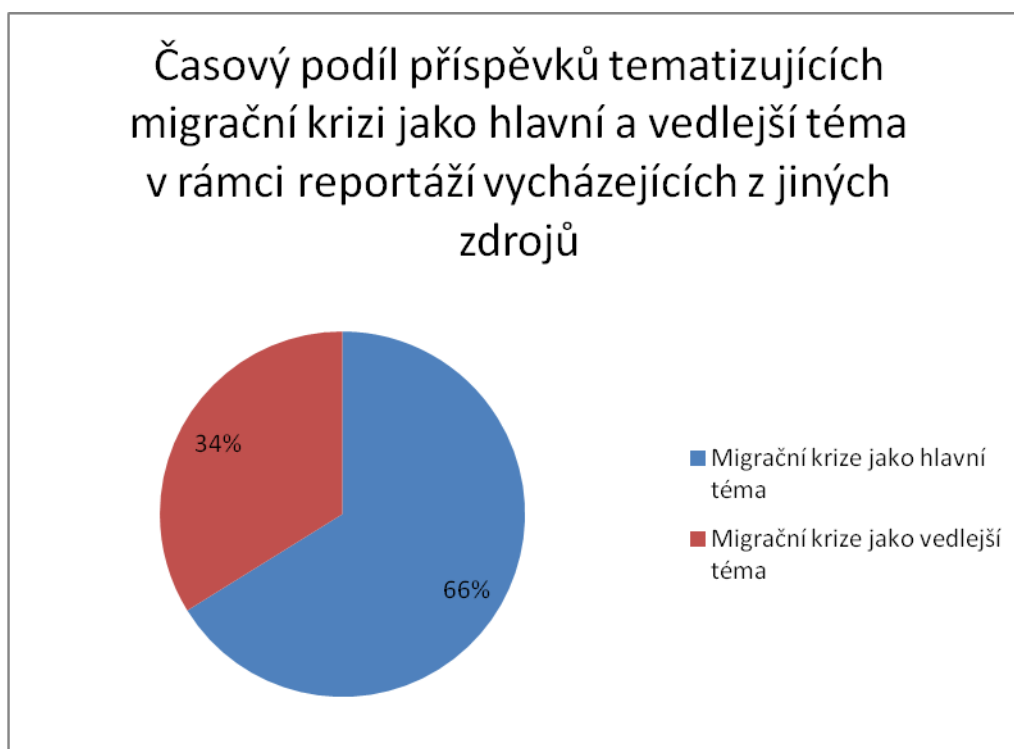
Graf 10



Tabulka 8

Časový Podíl příspěvků tematizujících migrační krizi jako hlavní a vedlejší téma v rámci reportáží vycházejících z jiných zdrojů	
Migrační krize jako hlavní téma	0:17:36
Migrační krize jako vedlejší téma	0:09:00

Graf 11



Lze tedy konstatovat, že pokud jde čistě o otázku migrace, vycházelo zpravodajství ve větší míře z dodaných informací. Vlastní reportáže se týkaly prakticky pouze domácích událostí nějakým způsobem vázících se k migrační krizi. Výjimku tvořily dvě reportáže, konkrétně z Heidenau (v souvislosti s útoky na imigranty) a Budapešti (situace na nádraží Keleti). Přístup k získání materiálu tedy nelze označit za proaktivní.

## Zdroje a mluvčí

Totéž lze říci i o přístupu k zajištění pestrosti zdrojů. Zpravodajství Televize Barrandov nepřineslo prakticky žádné názory expertů na různé problematiky, které s migrantskou krizí souvisejí.

V souvislosti s migrační krizí se ovšem nedostalo prostoru k vyjádření ani politikům, což však do značné míry souvisí s tematickým zaměřením příspěvků (viz níže). Pokrývaná vyjádření domácích politiků se pak netýkala migrantské krize jako politického tématu (reakce Pavla Bělobrádka na vyjádření svého spolustraníka Daniela Kalendy zlehčující smrt uprchlíků v nákladním voze a tvrzení Stanislava Humla týkající se údajné internetové výzvy, aby lidé z Afriky přišli do ČR), byla zmíněna v souvislosti s nepolitickým tématem (prohlášení

Andreje Babiše o nutnosti uzavřít schengenský prostor dané do souvislosti se skutečností, že právě jeho firmě původně patřil nákladní vůz, v němž byli pašováni uprchlíci) nebo se jednalo o prohlášení starosty dotčené obce (starosta Dubí). Jediná zmínka vztahující se k českému politikovi v čistě politickém kontextu se pak týkala prohlášení Bohuslava Sobotky, že Česko neustoupí tlaku na přijetí kvót pro uprchlíky v příspěvku, jehož tématem byl „rekordní počet uprchlíků v Maďarsku“. Vyjádření zahraničních politiků či zmínky o nich též tvořily ve zpravodajství Televize Barrandov velmi okrajovou roli. V souvislosti s řešením migrační krize v Maďarsku byl dvakrát zmíněn Viktor Orbán, respektive jeho vláda, rakouská ministryně vnitra a německý ministr vnitra pak byli citováni v souvislosti s vyšetřováním smrti uprchlíků v nákladním voze a žhářskými útoky proti ubytovnám pro uprchlíky. Ke smrti uprchlíků či útokům na ně se pak vyjadřují i zástupci zahraniční policie či hasičů. Oproti tomu čeští policisté jsou citováni v souvislosti s útokem ze strany uprchlíků a také navracením nelegálních imigrantů.

V poměrně malém rozsahu dostávali prostor i zástupci humanitárních organizací (konkrétně Jana Stanovská z Českého červeného kříže se vyjadřuje k podobě poskytnuté pomoci v souvislosti s propuštěním uprchlíků z detenčního tábora a jejich cestou do Německa a Zuzana Vodňanská z organizace Meta pak v reportáži představující život v ČR již usazených uprchlíků popisuje poskytovanou pomoc) a církví (farář Jindřich Peřina se v návaznosti na výzvu Vatikánu vyjadřuje ke kapacitní možnosti ubytovat uprchlíky).

Daleko větší prostor než výše uvedení mluvčí dostali v monitorovaných zpravodajských příspěvcích zástupci veřejnosti a zejména pak samotní migranti. V příspěvcích z českého prostředí (jedná se výhradně o vlastní reportáže) dostali prostor místní obyvatelé, aby vyjádřili svůj postoj k přítomnosti uprchlíků ve svém okolí (reportáže týkající se napadení ochranky tábora ve Vyšních Lhotách uprchlíky, zřízení německé ubytovny pro uprchlíky na hranici s ČR a potenciálního ubytování uprchlíků na farech). Jejich postoje jsou prakticky výhradně negativní, což však nemá určující vliv na vyznění reportáží. V případě reportáží ze zahraničí byly názory veřejnosti prezentovány v souvislosti s reportážemi týkajícími se útoků na imigranty v Německu. Jedná se o jednu vlastní reportáž (Tábor v Heidenau), v nichž se zástupci veřejnosti vyjadřují k přijímání kladně i záporně a o jednu reportáž složenou z agenturních záběrů a doplněnou o komentář (Kdo byl berlínský žhář), jež obsahuje ze strany veřejnosti pouze kladný postoj k uprchlíkům.



Samotní uprchlíci pak dostávají prostor celkem v deseti reportážích (z monitorovaných 34), které se vztahují k jejich cestě Evropou a životu v Evropě. Výpovědi se týkají většinou útrap, ústrků či tragédií, které na cestě zažívají, ale i motivů a očekávání, s nimiž do Evropy přicházejí. Ve dvou reportážích přibližujících jejich život v ČR pak sdělují své zkušenosti. Výpovědi uprchlíků většinou nemají zásadní informační hodnotu, spíše slouží jako prostředek rámování reportáží (viz níže).

## Tematické členění příspěvků

Jak již bylo naznačeno v předchozím textu, zpravodajství Televize Barrandov se ve sledovaném období zaměřovalo prakticky výhradně na migrační tok, nikoliv jeho příčiny. Odvysílány byly čtyři příspěvky tematizující působení IS, ovšem pouze jeden (nazvaný přímo Uprchlíckou krizí dali do pohybu především bojovníci Islámského státu) jej explicitně zmiňoval jako příčinu uprchlické krize. Samotná válka v Sýrii nebo situace v Iráku, Afghánistánu, Eritreji a dalších zemích, z nichž pocházejí migranti, nebyla ve sledovaném období zmiňována (jedinou výjimkou byla reportáž o muži, který hraje na klavír ve vybombardovaných syrských městech). S tím souvisí i skutečnost, že problémy spojené s migrantskou krizí nebyly nahlíženy ani z hlediska budoucího vývoje a jeho důsledků politických, ekonomických, demografických, sociálních či zdravotních.

Co se týče tematického rozložení, bylo v souboru veškerých příspěvků dotýkajících se migrační krize (nejen jako hlavního či vedlejšího tématu, ale též prostřednictvím činnosti IS) identifikováno 5 obecných témat, jež umožnila zařadit více než čtyři pětiny příspěvků. Příspěvky, které nešlo zařadit do žádné z těchto kategorií, přičemž vlastně každý tvořil svébytnou tematickou kategorii, pak byly kategorizovány jako Ostatní.

Tabulka 9

Téma	Absolutní četnost	Relativní četnost
<b>1. Migrace Evropou</b>	<b>13</b>	<b>37 %</b>
a) Aktuální situace v tranzitních a cílových zemích	4	
b) Smrt migrantů	4	
c) Popis cesty migrantů	5	
<b>2. Vztah veřejnosti k migrantům</b>	<b>7</b>	<b>20 %</b>

a) Postoje místních obyvatel k přítomnosti migrantů	4	
b) Násilné útoky na migranty	2	
c) Pomoc migrantům	1	
<b>3. Přítomnost migrantů v ČR</b>	<b>4</b>	<b>11 %</b>
a) chování migrantů v detenčních táborech	1	
b) Zadržování/propouštění migrantů	1	
c) Život migrantů v ČR	2	
<b>4. Islámský stát</b>	<b>4</b>	<b>11 %</b>
a) Ničení památek	1	
b) Krutost	2	
b) Příčina "uprchlické vlny"	1	
<b>5. Bezpečnost dopravy</b>	<b>2</b>	<b>6 %</b>
a) Ochrana před teroristickými útoky	2	
<b>6. Ostatní</b>	<b>5</b>	<b>14 %</b>
a) Celebrity	1	
b) Lidé v syrské válce	1	
c) Novinářská etika	1	
e) Záchrana chlapce v Chile	1	
f) Různá témata	1	
<b>Celkem</b>	<b>35*</b>	<b>99 %***</b>

Většina příspěvků, v nichž tvořila migrační krize vedlejší téma, vykazuje z hlediska sledované problematiky pouze minimální relevanci. Jedná se výhradně o příspěvky spadající do tematických kategorií Bezpečnost dopravy a Ostatní (plus kategorii Islámský stát, která je však značně specifická, jelikož sice vykazuje poměrně vysokou relevanci, ovšem samotnou souvislost s migrační krizí explicitně jmenuje pouze jeden příspěvek z dané kategorie). Příspěvky kategorizované tématem Bezpečnost dopravy se primárně týkaly bezpečnostních opatření před teroristickou hrozbou, přičemž migranti (konkrétně běženci a uprchlíci) byli v každém jmenování pouze v jediné promluvě a jakožto aktéři tak v daných příspěvcích hráli pouze okrajovou roli. Souvislost některých příspěvků kategorizovaných z hlediska tématu

\* Součet vyšší než počet příspěvků je dán skutečností, že příspěvek nazvaný „Vlak plný uprchlíků“ obsahoval dvě rovnocenná témata (*Migrace Evropou a Přítomnost migrantů v ČR*).

\*\*\* Součet nižší než 100 % je dán zaokrouhlováním na celá procenta.

jako Ostatní je pak ještě mlhavější. Příspěvky, v nichž Josef Rychtář po propuštění z vězení prohlásil, že byl na cele se sympatickým uprchlíkem z Arménie či ředitelka Chilského Národního úřadu pro nezletilé srovnala osud utonulého syrského chlapce se situací sirotků v Chile, jsou z hlediska sledované problematiky prakticky irelevantní. Rozhovor se Stanislavem Humlem se migrační krizí dotkl již úžeji, jelikož v jeho průběhu zaznělo tvrzení o blíže nespecifikovaných internetových stránkách, které údajně lákají lidi z Afriky k příchodu do ČR. Jistý migrant z Afriky pak byl označen (společně s britským moderátorem relace o počasí, který bez přehánění vyslovil nejdelsí název obce) za „fajera dne“, jelikož se dokázal při překonávání hranic vtěsnat pod palubní desku auta. Skutečně relevantní z hlediska zkoumané problematiky tak jsou pouze dva příspěvky vztahující se k migrační krizi jako k vedlejšímu tématu: reportáž pojednávající o klavíristovi hrajícím v troskách syrských měst a jakási zpravodajská úvaha na téma etiky zveřejnění fotografií utonulého chlapce.

Z popsaného důvodu je tedy lepší sledovat tematické rozložení pouze u příspěvků, které se primárně zaměřují na migrační krizi (viz Tabulka 10).

Tabulka 10

Téma	Absolutní četnost	Relativní četnost
<b>1. Migrace Evropou</b>	<b>12</b>	<b>52%</b>
a) Aktuální situace v tranzitních a cílových zemích	3	
b) Smrt migrantů	4	
c) Popis cesty migrantů	4	
<b>2. Vztah veřejnosti k migrantům</b>	<b>7</b>	<b>30%</b>
a) Postoje místních obyvatel k přítomnosti migrantů	4	
b) Násilné útoky na migranty	2	
c) Pomoc migrantům	1	
<b>3. Přítomnost migrantů v ČR</b>	<b>4</b>	<b>17%</b>
a) chování migrantů v detenčních táborech	1	
b) Zadržování/propouštění migrantů	1	
c) Život migrantů v ČR	2	
<b>Celkem</b>	<b>23*</b>	<b>99 %**</b>

\* Součet vyšší než počet příspěvků je dán skutečností, že příspěvek nazvaný „Vlak plný uprchlíků“ obsahoval dvě rovnocenná témata (*Migrace Evropou* a *Přítomnost migrantů v ČR*).

\*\* Součet nižší než 100 % je dán zaokrouhlováním na celá procenta.

V tomto ohledu byla identifikována pouze 3 obecná témata: Migrace Evropou, Vztah veřejnosti k uprchlíkům a Přítomnost migrantů v ČR (konkrétní témata viz Tabulka 2). Zcela tedy chybí témata akcentující politický rozměr krize (neznámá tak zůstávají divákům stanoviska české i evropské politické reprezentace, problematika kvót, jednání na poli EU, ale i zahraniční reflexe českého postupu).

## Rámování problematiky

Obecné téma Migrace Evropou tvoří nadpoloviční podíl z celkového počet příspěvků zabývajících se migrační krizí. Rámování těchto příspěvků pak závisí na konkrétním tématu. Příspěvky mapující situaci v tranzitních i cílových zemích (typicky např. na nádraží Keleti v Budapešti) jsou rámovány jako „Příliv“. Takto rámované příspěvky se vyznačují katastrofickým diskursem (k popisu dění jsou velmi často užívány metafory řádění živlů, připodobňující situaci k přírodní katastrofě: „stovky migrantů zaplavily Východní nádraží Keleti v Budapešti“) a akcentují nekontrolovatelnou masovost jevu a obtíže, které s tím souvisejí (typicky např. titulky „Migranti vzali útokem budapešťské nádraží“). Příspěvky popisující samotnou cestu migrantů se však již pohybují převážně na poli tzv. „hlubokých lidských příběhů“ (typické obraty: „Děti v náručí a ve volné ruce igelitové tašky se zbytkem toho, co jim zbylo z předchozího života“ či „Když v Sýrii vypukla válka, přišel o všechno. Místo života v uprchlickém táboře si vybral riskantnější cestu, přes Balkán do Evropy“). Řeší tedy primárně překážky a útrapy a jejich rámec tak lze nazvat „Porozumění“ či „Lidský rozměr“. Pokud příspěvky zahrnují i smrt migrantů, jsou rámovány jako „Tragédie“. Tento rámec do značné míry čerpá z bulvární snahy zprostředkovat emotivní prožitek skrze senzaci, s čímž souvisí volené verbální obraty („jen pár hodin po hrůzném nález“, „drobné tělíčko bezvládně leží v písku, tvář mrtvého kloučka omývá moře“, „šokující fotografie“, „chtěl pro svou rodinu lepší život, místo toho ji poslal na smrt“ apod.).

Rámování vztahu veřejnosti k migrantům je pak rovnoměrně rozloženo mezi „Konflikt“ a „Porozumění/lidský rozměr“. Nutno však dodat, že jako „Konflikt“ nejsou rámovány pouze příspěvky, které tematizují neslučitelnost hodnot a agresivitu migrantů, nýbrž příspěvky akcentující konfliktní povahu vztahu mezi místními a migranty. V daném tématu jsou takto rámovány ve dvou případech ze tří příspěvky řešící útoky na migranty v Německu a násilné protesty proti přijímání migrantů tamtéž (třetí pak mapuje obavy obyvatel Cínovce ze zřízení ubytovny pro migranty). Příspěvky rámované jako „Konflikt“ nevykazují žádnou jednotnou

formu, pohybují se od střízlivě zpracovaných informací o události (Kdo byl berlínská žhář?) až po alarmistickou reportáž založenou na pocitech místních obyvatel (Uprchlíci hned za hranicí).

Téma Přítomnosti migrantů v ČR nevykazuje žádné specifické rámování, avšak opět převažuje „Porozumění/lidský rozměr“, doplněné „Přínosem pro společnost“ (reportáž o zaměstnávání migrantek) a „Konfliktem“ (informace o napadení ostrahy detenčního tábora migranty). Příspěvky týkající se Islámského státu pak mají specifické rámování akcentující jeho radikalitu a krutost.

Podíl jednotlivých rámců v celkovém počtu příspěvků pak vyčísluje Tabulka 11, Tabulka 12 pak řeší pouze příspěvky, jejichž je migrační krize hlavním tématem.

Tabulka 11

<b>Rámec</b>	<b>Absolutní četnost</b>	<b>Relativní četnost</b>
Porozumění/lidský rozměr	11	31 %
Tragédie uprchlíků	6	17 %
Konflikt	4	11 %
Přiliv	4	11 %
Radikalita a krutost	4	11 %
Ohrožení	2	6 %
Přínos pro společnost	1	3 %
Jiný	3	9 %
<b>Celkem</b>	<b>35*</b>	<b>99 %**</b>

\* Součet vyšší než počet příspěvků je dán skutečností, že příspěvek nazvaný „Vlak plný uprchlíků“ obsahoval dvě rovnocenné rámce (Porozumění/lidský rozměr a Přiliv).

\*\* Součet nižší než 100 % je dán zaokrouhlováním na celá procenta.

Tabulka 12

<b>Rámec</b>	<b>Absolutní četnost</b>	<b>Relativní četnost</b>
Porozumění/lidský rozměr	9	39 %
Tragédie uprchlíků	5	22 %
Konflikt	4	17 %
Příliv	4	17 %
Přínos pro společnost	1	4 %
<b>Celkem</b>	<b>23*</b>	<b>99 %**</b>

Celkově lze tedy konstatovat, že zejména v případě příspěvků řešících migrační krizi jako hlavní téma dominovaly do značné míry příbuzné rámce „Porozumění/lidský rozměr“ a „Tragédie uprchlíků“. Tomu odpovídá i skutečnost, že „problémy s imigranty“ tematizovalo pouze 7 příspěvků řešících migrační krizi jako hlavní téma (9 ze všech monitorovaných příspěvků), přičemž problémy migrantů byly nějakým způsobem zmíněny v 19 příspěvcích řešících migrační krizi jako hlavní téma (v 22 ze všech monitorovaných příspěvků).

S rámováním úzce souvisí vizuální stránka příspěvků. Právě odvysílané více či méně ilustrační záběry mohou utvářet podstatnou část rámování příspěvků. Z tohoto důvodu bylo zjišťováno, zda příspěvky obsahují záběry jednak mladých mužů, jednak rodin, žen, dětí, starých lidí či nemohoucích a zubožených. Též bylo sledováno, do jaké míry vizuální stránka příspěvků akcentuje materiální hodnoty (oděv migrantů, záběry na jejich mobilní telefony apod.) a vztah migrantů k udržování pořádku. Sledovat bylo v tomto ohledu dále nutné zařazování záběrů válečného konfliktu či příslušníků IS, jelikož i to nepochybně ovlivňuje vyznění příspěvků týkajících se migrační krize.

Z hlediska použitých záběrů nelze konstatovat žádné zjevné tendence v rámování, jinými slovy se na jednotlivé rámce neváží konkrétní typy záběrů. Nicméně, struktura použitých

---

\* Součet vyšší než počet příspěvků je dán skutečností, že příspěvek nazvaný „Vlak plný uprchlíků“ obsahoval dvě rovnocenné rámce (Porozumění/lidský rozměr a Příliv).

\*\* Součet nižší než 100 % je dán zaokrouhlováním na celá procenta.

záběrů do značné míry odráží celkový akcentovaný obraz tématu. Překvapivě jsou nejčastěji zobrazovanou skupinou děti, a to téměř v polovině všech monitorovaných příspěvků (16x). Poměrně silné zastoupení pak mají i záběry žen a rodin jako takových (11x, resp. 10x), což je přibližně na úrovni mladých mužů (12x), kteří jsou běžně považováni za stěžejní součást migračního toku. Obdobný podíl vykazují též záběry nemohoucích a zubožených osob (12x), ač je nutné podotknout, že se jedná o značně neurčitou kategorii, jejíž hodnocení (a kódování) má silně subjektivní charakter.

Dále je možné konstatovat, že zpravodajství neobsahovalo žádné záběry na mobilní telefony imigrantů či jejich značkové oblečení a doplňky. Též aspekt nepořádku, s nímž je migrační tok obecně spojován, nebyl nijak zdůrazňován (záběry odpadků se objevily pouze ve dvou příspěvcích, a to jako součást širší scény).

Příspěvky dále prakticky neobsahovaly vizualizaci příčin migrační krize, tj. záběry válečných konfliktů či krutosti organizace Islámský stát. Pokud pomineme příspěvky, které se věnovaly IS jako hlavnímu tématu, neobjevily se v žádném vysílaném příspěvku záběry nějak související s touto organizací. Záběry války pak obsahoval jediný příspěvek (a to ještě pouze důsledků v podobě rozbořených měst v příspěvku o muži, který hraje na klavír ve vybombardovaných syrských městech). Vizuální stránka tak odpovídá výše popsanému přístupu k tematizaci příčin migrační krize z hlediska verbální stránky.

## **Obraz migrační krize ve zpravodajství Televize Barrandov – souhrn**

Televizní program Televize Barrandov vysílal ve sledovaném období zpravodajský, půlhodinový pořad Naše zprávy každý den od 18:30 hodin. Podíl příspěvků tematizujících nějakým způsobem migrační krizi na celkové stopáži pořadu Naše zprávy byl v daném období přibližně 10 %. Nejednalo se tedy o téma, které by zásadním způsobem zastíňovalo ostatní události, o čemž svědčí i skutečnost, že 5 vydání pořadu témata související s migrací vůbec nezmiňovalo. Do úvodního přehledu zpráv se události vážící se k migrační krizi dostaly pouze v necelé polovině vydání pořadu, v průměru pak byly zařazeny jako cca. 5. v pořadí.

Přístup redakce nelze označit za nijak výrazně proaktivní. Příspěvky, které pořídil reportér Televize Barrandov přímo v terénu, tvořily přibližně polovinu času věnovaného ve zpravodajství otázkám nějak souvisejícím s migrací, resp. s migrační krizí. Navíc je nutné vzít

v úvahu fakt, že tyto příspěvky měly častěji než převzaté agenturní zpravodajství problematiku migrace pouze jako vedlejší téma. Zpravodajství tedy ve větší míře vycházelo z dodaných informací. Vlastní reportáže se týkaly prakticky pouze domácích událostí.

Proaktivní pak vůbec nebyl přístup k zajištění pestrosti zdrojů. Zpravodajství Televize Barrandov nepřineslo prakticky žádné názory expertů na různé problematiky, které s migrantskou krizí souvisejí. Ba co více, v souvislosti s migrační krizí se nedostalo ve zpravodajství Televize Barrandov prostoru k vyjádření prakticky ani politikům, což však do značné míry souvisí s tematickým zaměřením příspěvků, které neakcentovaly politické aspekty migrační krize. Větší prostor než výše uvedení mluvčí dostali v monitorovaných zpravodajských příspěvcích zástupci veřejnosti a zejména pak samotní migranti. Místní obyvatelé vyjadřovali postoj k přítomnosti uprchlíků ve svém okolí či obecně k jejich přijímání. Uprchlíci pak většinou artikulovali útrapy, ústrky či tragédie, které na cestě zažívají, nebo motivy a očekávání, s nimiž do Evropy přicházejí. Nejednalo se však většinou o žádné ucelené životní příběhy (výjimku tvořily do jisté míry reportáže týkající se již v ČR usazených migrantů), nýbrž pouze o krátká vyjádření, jejichž účelem bylo pravděpodobně pouze dotvořit kontext reportáží.

Zpravodajství Televize Barrandov se ve sledovaném období zaměřovalo prakticky výhradně na migrační tok, nikoliv jeho příčiny. Odvysílány byly čtyři příspěvky tematizující působení IS, ovšem pouze jeden (nazvaný přímo Uprchlíckou krizí dali do pohybu především bojovníci Islámského státu) jej explicitně zmiňoval jako příčinu uprchlické krize. Samotná válka v Sýrii nebo situace v dalších zemích, z nichž pocházejí migranti, nebyla ve sledovaném období prakticky zmiňována.

Co se týče tematického rozložení, bylo v souboru veškerých příspěvků dotýkajících se migrační krize (nejen jako hlavního či vedlejšího tématu, ale též prostřednictvím činnosti IS) identifikováno 5 obecných témat, jež umožnila zařadit více než čtyři pětiny příspěvků: Migrace Evropou, Vztah veřejnosti k migrantům, Přítomnost migrantů v ČR, Islámský stát a Bezpečnost dopravy. Vzhledem k poměrně malé relevanci příspěvků, které neměly migraci jakožto hlavní předmět zájmu, je možné s nimi dále z hlediska tématu nepracovat. V tom případě se zúží tematické rozvrstvení příspěvků pouze na tři: Migrace Evropou (52%), Vztah veřejnosti k migrantům (30%) a Přítomnost migrantů v ČR (17 %). V úvahu je samozřejmě stále nutné brát i téma IS, které však není s migrací či migrační krizí explicitně spojováno.



Zcela pak ve vysílání chyběla témata akcentující politický rozměr krize (s tím pak souvisí i absence politiků jakožto zdrojů a mluvčích).

S tematickým rozvrstvením příspěvků pak souvisí jejich rámování. Pro obecné téma migrace Evropou existují tři konkrétnější podtémata: Aktuální situace v tranzitních a cílových zemích, Smrt migrantů a Popis cesty migrantů. Příspěvky mapující situaci v tranzitních i cílových zemích se vyznačují katastrofickým diskursem (k popisu dění jsou velmi často užívány metafory řádění živlů, připodobňující situaci k přírodní katastrofě) a akcentují nekontrolovatelnou masovost jevu a obtíže, které s tím souvisejí. V souvislosti s jeho živelnou metaforičností lze tento rámeček nazvat „Příliv“. Příspěvky popisující samotnou cestu migrantů se však již pohybují převážně na poli tzv. „hlubokých lidských příběhů. Řeší tedy primárně překážky a útrapy a jejich rámeček tak lze nazvat „Porozumění“ či „Lidský rozměr“. Pokud příspěvky zahrnují i smrt migrantů, jsou rámovány jako „Tragédie“. Tento rámeček do značné míry čerpá z bulvární snahy zprostředkovat emotivní prožitek skrze senzaci, s čímž souvisí volené verbální obraty.

Rámování tématu Vztah veřejnosti k migrantům je pak rovnoměrně rozloženo mezi „Porozumění/lidský rozměr“ (podtémata Pomoc migrantům a Postoje místních obyvatel k přítomnosti migrantů) a rámeček, který lze nazvat „Konflikt“ (podtémata Postoje místních obyvatel k přítomnosti migrantů a Násilné útoky na migranty), jelikož akcentuje tření mezi místními a migranty. U tématu Přítomnosti migrantů v ČR převažuje rámování „Porozumění/lidský rozměr“, doplněné „Přínosem pro společnost“ a „Konfliktem“. Příspěvky týkající se IS jsou pak rámovány „Radikalitou a krutostí“.

Kvantifikované rozložení rámečků (ve všech monitorovaných příspěvcích) pak vypadá následovně Porozumění/lidský rozměr (31 %), Tragédie uprchlíků (17 %), Konflikt (11 %), Příliv (11 %), Radikalita a krutost (11 %), Ohrožení (6 %), Přínos pro společnost (3 %) Jiný (9 %). Lze tedy konstatovat, že v souhrnu se rámování příspěvků nevymezuje negativně vůči migrantům, spíše naopak. Při bližším zkoumání však lze dojít k závěru, že zpravodajství Televize Barrandov tímto způsobem dané téma spíše bulvárně vytěžuje. Za na první pohled humanitárním diskursem se často skrývají tradičně zpracované tragické a hluboké lidské příběhy, jejichž účelem je vyvolání emocí, nikoliv informační přínos. Tímto způsobem lze vysvětlit nejen na první pohled nepochopitelnou absenci politického aspektu problematiky, ale i prakticky nulovou snahu uvést migrační krizi do kontextu dění na Blízkém východě

(příspěvky věnované Islámskému státu jsou též prezentovány jako jakási senzace). Ilustrativním dokladem přístupu redakce zpravodajství Televize Barrandov pak může být příspěvek věnovaný pokusům migrantů překonat hranice v dutinách osobního vozu nazvaný „Frajer dne“ a spadající minimálně do oblasti infotainmentu (spíše však již do oblasti čisté zábavy).

## Vyhodnocení analyzovaného obsahu z hlediska zákona o vysílání

Je možné konstatovat, že z hlediska zákona č. 231/2001 Sb. nevykazovaly odvysílané příspěvky týkající se migrační krize problematické aspekty.

Již z popisu obrazu monitorované problematiky vyplývá, že ve zpravodajství Televize Barrandov nedocházelo v souvislosti se zpravodajským pokrytím migrační krize k podněcování k nenávisti z důvodu rasy, barvy pleti, víry a náboženství či příslušnosti k národnostní nebo etnické menšině. Pokud pak jde o utvrzování stereotypních předsudků týkajících se etnických, náboženských nebo rasových menšin, směřovaly monitorované příspěvky v některých případech spíše k jejich zpochybňování.

Vzhledem ke skutečnosti, že nebyly prakticky vůbec brány v úvahu válečné souvislosti dané problematiky, nelze v žádném případě hovořit o propagaci války. Kruté a nelidské jednání organizace Islámský stát pak rozhodně není líčeno takovým způsobem, který by bylo možné považovat za jeho zlehčování, omlouvání či schvalování. S tím souvisí též nepřítomnost záběrů umírajících či trpících osob způsobem snižujícím jejich lidskou důstojnost.

Z hlediska dodržování zásad objektivitu a vyváženosti pak lze konstatovat, že ačkoliv zpravodajství do značné míry akcentovalo pouze určité aspekty problematiky, je nutné tento postup považovat za záležitost redakční odpovědnosti provozovatele a uplatnění práva vysílat svobodně a nezávisle dle vlastního dramaturgického plánu.

Vzhledem ke skutečnosti, že zpravodajství nedávalo prostor k vyjádření různých postojů k dané problematice a pouze (ač samozřejmě v určitých rámcích) pokrývalo konkrétní události, nikoliv širší politické souvislosti a názorové střety, nelze zpravodajství Televize

Barrandov v tomto ohledu hodnotit z hlediska zvýhodňování určitých názorů uplatňujících se ve veřejném životě.